

Yarım Milyon Suriye'linin 5'te 1'i İş Piyasasında

İstanbul'da yaşayan Suriyeli mültecilerin 102 bini aktif olarak istihdam piyasasında. İzin alarak çalışan Suriyeli mülteci sayısı 16 bin. Mültecilerin çalışmayı tercih ettiği sektörler arasında ise tekstil, inşaat, gıda ve kısmen maden bulunuyor.

İstanbul'da yaşayan 500 bin Suriyeli mültecinin 102 bini aktif olarak çalışıyor. Bunların sadece 16 bini izinli. İstanbul'daki Suriyelilerin 200 bini daha iş piyasasına katılabilecek yaşta. 51 bin Suriyeli ise iş arıyor. Suriyeli mülteciler başta tekstil sektörü olmak üzere inşaat, gıda ve maden sektörlerinde çalışmayı tercih ediyor. Ayrıca Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) araştırmasına göre; Türkiye'de olan 2.8 milyon Suriyeli mültecinin yüzde 20'den fazlasının tarımsal altyapıya sahip olduğu, bunların sadece yüzde 10'unun tarım sektöründe çalıştığı belirtiliyor.

İnsani Gelişme Vakfı'nın (İNGEV) DÜNYA ile paylaştığı "Mülteci Hayatlar Monitörü" raporuna göre; Suriyeliler istihdam piyasasında yabancı pasaportla kurulmuş resmi şirkette işveren, Türkiye vatandaşları üzerinden kurulmuş şirkette işveren, kayıt dışı kendi hesabını kuran, çalışma izni olan işçi ve kayıt dışı olan işçi olmak üzere değişik statülerde çalışıyor. İstanbul'un Suriyelilerin ekonomik katkısının artırılması açısından önemli rol oynadığını söyleyen İNGEV Yönetim Kurulu Başkanı Vural Çakır, çalışma izni almış mültecilerin 16 bin olduğunu belirtti.

İstanbul'da 15 yaş üstü 302 bin Suriyeli'nin çalıştığını aktaran Çakır, şu açıklamalarda bulundu: "Bunların 102 bini kendi durumunu düzenli veya düzensiz çalışan olarak tanımlıyor. Yaklaşık 51 bini ise işsiz. İstanbul'daki Suriyeli mültecilerin sadece yüzde 1'i kendini işveren olarak tanımlıyor. Ayrıca yaklaşık 17 bin kişi kendi hesabına çalıştığını söylüyor. Kendi hesabına çalışanlar çok düşük vasıftaki işlerden, web tasarımı, animasyon çizimler gibi daha nitelikli alanlara kadar birçok sektöre dağılıyor."

Suriyelilerin Türkiye ekonomisine katkılarının önemli olduğunu anlatan Vural Çakır, Suriyelilerin yeni iş yaratma, ekonomik büyüme, istihdam yaratma gibi katkı potansiyellerinin olduğunu ifade etti.

Öte yandan Suriye'den dışarı çıkan sermayenin 50 milyar dolar olduğunu belirten Çakır, "Bu sermayenin Türkiye'ye gelen kısmı çok az. Daha çok Mısır ve Arap ülkelerine gitmiş durumda. Çünkü Mısır'da arapça avantajı var" dedi. "Bir şehirden diğer şehre seyahat etmesi sınırlı birisinin girişimci kapasitesini realize ederek ekonomiye katkı yapmak kolay değil" diyen Çakır, geçici koruma kimliklerine tanınan hakların ticaret, şirket kurma ve teşviklerden yararlanabilme gibi alanlarda genişletilmesini etkileceğini kaydetti.

İstanbul'da çalışan Suriyeli mültecilerin tercih ettikleri sektörler hakkında da değerlendirme yapan Vural Çakır, mültecilerin tekstil, inşaat, gıda ve kısmen maden sektörlerinde çalışmak istediklerini söyle-

di. Çakır şöyle konuştu: "Türkiye istihdam piyasasında literatüre aşırı eğitimlilik diye geçen bir durum var. Yani iş gücü arzındaki eğitim seviyesi ve buna bağlı olarak işteki beklentilerin artması nedeni ile bir yanda işsizlik artarken bir yanda da bazı işlerde sürekli açık olur. İstanbul iş gücü piyasasında böyle bir durum yaşanıyor. Suriyeli çalışanlar bu açıdan önemli bir istihdam açığını da gideriyor."

Türkiye, Suriyelilerin en fazla şirket kurduğu ülkeler arasında bulunuyor. Suriye vatandaşları tarafından kurulan ve yabancı sermaye niteliğindeki şirket sayısı 2016 sonunda 5 bin 647 oldu. **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB)** şubat ayında açıklamış olduğu rakamlara göre; Suriyeliler, 2011'de sadece 11.2 milyon lira sermayeyle 72 şirket kurdu. 2012 yılında şirket sayısı 166, şirketlere yatırdıkları sermaye ise 21.6 milyon lira oldu. Türkiye'de 2013'te 3 bin 875 yabancı sermayeli şirket kuruldu. Bunların 489'u Suriyelilerden oluştu. Suriyeliler 2013'te kurdukları şirketlere 74.8 milyon lira sermaye koydu. 2014 yılında 4 bin 736 yabancı sermayeli şirket kurulurken, Suriyelilerin kurduğu şirket sayısı bin 257'ye, yatırdıkları sermaye tutarı da 196.4 milyon liraya ulaştı. 2015 yılına gelindiğinde Türkiye genelinde kurulan 4 bin 729 yabancı şirketin bin 599'unu tek başına Suriyeliler kurdu. Suriyeliler bu şirketlere 233.5 milyon lira sermaye yatırdı. Suriyeliler özellikle şirketlerini inşaat, ticaret, lokantacılık gibi sektörlerde kurdu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkan Yardımcısı ve Hamaratlı Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı İrfan Özhamaratlı, tekstil ve hazır giyim sektörünün eleman ihtiyacının olduğunu söyledi. İstanbul'da Suriyeli iş gücünün olduğunu anlatan Özhamaratlı, ihracata çalışan firmaların Suriyeli işçileri kayıtlı çalıştırmaktan kaçındığını belirtti. Buna ek olarak Özhamaratlı eleman bulamayan firmaların ve merdiven altı iş yapanların Suriyelileri kayıt dışı çalıştırdıklarını ifade etti. Ayrıca, Suriyelilerin tekstil sektörünü bildiklerinin altını çizen Özhamaratlı, şu açıklamalarda bulundu: "Suriyelilerin özellikle İstanbul'da kendi açtıkları firmalar var. Burada denetime tabii tutulmuyorlar. Ürettiklerini İstanbul pazarında yerli firmalarla rekabet içinde satıyorlar. Ama bu durum Türk firmalar için haksız rekabet oluşturuyor." Hazır giyimde dönemsel olarak iş gücünün arttığını söyleyen Özhamaratlı, bu dönemlerde ilave iş gücüne ihtiyaç duyulduğunu kaydetti. Suriyelilerin, bu dönemlik ihtiyacı karşılayabileceğine dikkat çeken Özhamaratlı, aynı zamanda bu insanların iş gücüne katılımı açısından en doğru sistemin bu olabileceğini savundu.